

ערבי פסחים פרק עשירי פסחים

ק.

עין משפט
נר מצוה

א מיי פכ"ט מהלכות
שנת הלכה יב סג
עשין כט טו"ט א"ח
סיון רע"א ס"ד :

דילמא משבשתא היא. וזרייתא קמייחא דקמניא מן המנחה ולמעלה
היא עיקר משום דלדידיה אחילא מתני' ככולי עלמא א'
ה"ג והאמר ר' ירמיה א"ר יוחנן ואיתימא רבי אבהו א"ר יוסי בר' ר'
חגיגא. ולא גרס רבי יוחנן א"ר אבהו דרבי תלמידיה דר' יוחנן הוה:
מבבלי דפליגי בהפסקה בדתניא.

משבשתא היא. והכי איבעי ליה למימני מנ' שעות ומחלה ואלין:
וקא סגא קמיה. להך מתנייתא הכי מנ' שעות ולמעלה אלמא מתרמלא
היא: **אלא מהווייהא כרז הונא.** ומן המנחה דקמני מתנייתא קמייחא
סמוך למנחה קאמר: **הלכה מכלל דפליגי להפסקה.** הא דא"ר ירמיה
הלכ' כר' יהודה בערב הפסקה דמשמע

(א) [שנת קו: וש"נ],
(ב) [מספתא דביבית
רפ"ה] א [לעיל כ"ט]:
(ד) [ע"ב].

תורה אור השלם

1. והדמך שב מגנת
הביתן אל בית משתה
דין והקן נפל על המטא
אשר אסתר עליה ויאמר
המלך הגם לכבוש את
השליבה עמי בבית הדבר
יָצָא מפי המלך ופני הקן
קפף: אסתר ז ח

הגהות הב"ח

(א) רשב"ם ד"ה מפסיקין
וכי עד שמתקן לר' יהודה
כל"ל וזמית אפילו נמחק:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה מבבלי. ודייק
מדאמרין אין מפסיקין
וכי דבע"ש שרי ר"י אפי'
להתחיל. קשה לו הא
ר"י אמר לזון מפסיקין
אפי' אמר שמתקן להתחיל
אסור קודם קידוש דמי'
אין מפסיקין וי"ע:

מוסף תוספות

- א. אפי' כר' יהודה. מוס'
שאלן. ב. כל שכן דאין
מפסיקין. מוס' ר"פ.
ג. גבי אין הלכה לא כר'
יהודה ולא כר' יוסי. מוס'
שאלן. ד. אחרת. שם.
ה. ולשם פסח. שם.
ו. וקשה דלכאורה משמע
בשמעתין רשני מהלכות
הם, דפליגי בהתחילת
ופליגי בהפסקה. מוס'
ר"פ. ז. כדברי רבינו
יהואל. שם. ח. ח"ל.
כלומר כיון שאחה כותב.
שם.

דפליגי נמי רבי יוסי בערב הפסקה
להפסקה הוא דפליגי דלס התחיל לאכול
אף בערב הפסקה אינו מפסיק אצל
להתחיל מודה ר' יוסי דאסור ומתנייתא
בהתחלה לרבי יוסי אינטרין דקמשמע
לן דמודה רבי יוסי בערב הפסקה דאין
מתחילין: **דסניא.** דהפסקה נמי
פליגי: **אין הלכה כרבי יהודה.** דלמר
מפסיקין דמשמע עקרת שולחן: **ולא
כרבי יוסי.** דלמר אין מפסיקין כלל:
אלא פורס מפה. על השולחן ומקדש
היום וחוזר ואוכל:

רשב"ם

דילמא משבשתא היא. דה"ל למימני מנ'
שעות ומחלה ולמעלה א"י מן המנחה
ולמעלה כדמניא בההיא קמייחא: **אמר
מרימר.** לאו משבשתא היא: **אלא
קשיא.** הך זרייתא בתרייתא דקמניא
מנ' ולמעלה אלמא סמוך למנחה נמי
קאמר רבי יהודה בערב שבתות
יו"ט וליכא לאוקומי שהתא מתנייתא
כרבי יהודה דמאי שנא ערבי פסחים
דנקט בהו סמוך למנחה טפי משבתות
יו"ט: **אלא מהווייהא כרז הונא.** דלרבי
יוסי אינטרין ומן המנחה דקמני הך
זרייתא סמוך למנחה קאמר: **מכלל
דפליגי רבי יוסי בתרווייהו.** אפי' בערב
הפסקה והכי מוקי למתני' כר' יוסי:
מכלל דפליגי להפסקה. הא דא"ר

ירמיה הלכה כרבי יהודה בערב הפסקה דמשמע דפליגי נמי רבי יוסי
בע"פ להפסקה הוא דפליגי דאי התחיל לאכול אף בע"פ אינו מפסיק
אצל להתחיל מודה ר' יוסי דאסור ומתני' בהתחלה ולר' יוסי אינטרין
דקמ"ל דמודי ר' יוסי בערב הפסקה דאין מתחילין: **דסניא.** דהפסקה נמי
פליגי: **מפסיקין לשבתות.** אם התחיל סעודתו בהיתר קודם המנחה והיה
אוכל והולך עד שמתקן (א) אפי' לר' יהודה מפסיק סעודתו מיד כשיחשיך
ומקדש היום: **וקדש עליהן.** שהחשיך: ה"ג בתוספתא דברכות **אמר
לו רצן גמליאל לר' יוסי בר' ר'אונך שפסיק וניחוש לדברי יהודה חזירו
אמר לו כלל יוס אהם מהצד דברי לפני יהודה ועכשיו אהם מהצד
דברי יהודה בפני הנוכח את המלכה עמי צבים אמר לו א"כ לא
נפסיק שמה יראו כו':** כרבי. כך קראו רשב"ג לר' יוסי בר חלפתא
כלומר גדול הדור: **הגם לכבוש.** כלומר בפני אהם מביישי: **אמר לו רשב"ג
א"כ לא נפסיק כו'.** שמעינן מהכא דבערבי פסחים אסור לאכול מסוף
ט' שעות ולמעלה כסתם מתני' אצל בערבי שבתות וי"ט מותר לאכול
מן המנחה ולמעלה דהא סתם לן תנא דמתני' כרבי יוסי מדנקט ערבי
פסחים מכלל דבשאר י"ט שרי וק"ל נמי (עירובין ד' מו): **הלכה כר' יוסי**
מתצירו דר' יוסי אפי' להתחיל ולאכול אחר ט' שרי בהדיא לקמן [ע"ב]
בשמעתין דלמר אלמא הא דתניא ושון שמתחילין אימת אי בע"ש הא פליגי
ר' יהודה ומיאו לענין הפסקה אין הלכה כר' יוסי בערבי פסחים אלמא
כר' יהודה שאם התחיל לאכול קודם ט' ומנשך אכילתו עד שחשיכה
זריך לעקור את השולחן מיד כשיחשיך ולהחזירו לשם פסח ובשבתות
זכ"ט לא יפסיק אלמא פורס מפה ומקדש ואח"כ גומר סעודתו: **לא כר'
יהודה.** דלמר מפסיקין דמשמע עקירת שולחן: **ולא כר' יוסי.** דלמר א"כ
להפסיק כלל אלמא יגמור סעודתו אפי' משחשיכה ויצרכו דבמ"ז ואח"כ
נתיא לו כוס שני לקידוש היום כדתניא לקמן בשמעתין אלמא פורס מפה
על המאכל כדין כל שבתות השנה שהציאו להם על השולחן קודם קידוש
כדתני' לקמן) א"כ משום סילוק פתורא ואח"כ אומר קידוש היום על הכוס
וחוזר ואוכל וגומר סעודתו. ונראה בעיני דס"ל לשמואל דהלכה כרבי יוסי
דקמני צברייתא שקבעו הלכה כמותו אלמא שצא להחמיר על עמנו קמ'
שלא יגמור סעודתו ויקדש אח"כ אלמא יקדש תחלה ואח"כ יגמור סעודתו
דאלת"ה שמואל דלמ' כמאן דהא צריית' דקמני פורס מפה ומקדש לא קאי
בהפסקת אכיל' כלל אלמא צבא לקדש עתה ולאכול בשבת לכתחלה מיירי:

דילמא משבשתא היא א"ל מרימר ואיתימא
רב יימר **אנא איקלעי לפירקיה דרב פנחס**
בריה דרב אמי וקם תנא ותני קמיה וקיבלה
מיניה אי הכי קשיא אלא מהוורתא כדרב
הונא ולרב הונא מי ניחא והאמר רבי
ירמיה א"ר יוחנן ואיתימא א"ר אבהו א"ר
יוסי בר רבי חגיגא הלכה כר' יהודה בערב
הפסח והלכה כר' יוסי בע"ש הלכה כר'
יהודה בערב הפסח (ב) **מכלל דפליגי רבי יוסי**
בתרווייהו לא הלכה מכלל דפליגי בהפסקה
דתניא (ג) **מפסיקין לשבתות דברי רבי יהודה**
רבי יוסי אומר אין מפסיקין ומעשה ברשב"ג
[ורבי יהודה] ורבי יוסי שהיו מסובין בעכו
וקדש עליהם היום א"ל רשב"ג **לרבי יוסי**
ברבי רצונך נפסיק וניחוש לדברי יהודה
חזירו אמר לו בכל יום ויום אתה מחבב
דבריי לפני רבי יהודה ועכשיו אתה מחבב
דברי רבי יהודה בפני הגם לכבוש את
המלכה עמי בבית א"ל א"כ לא נפסיק שמה
יראו התלמידים ויקבעו הלכה לדורות אמרו
לא זו משם עד שקבעו הלכה כר' יוסי:
אמר רב יהודה אמר שמואל אין הלכה לא כר'
יהודה ולא כר' יוסי אלא פורס מפה ומקדש
איני והא אמר רב תחליפא בר אבדימי
אמר שמואל כשם שמפסיקין לקידוש
קד

ללא גרס דתניא דלא
בזרייתא לא פליגי בהפסקה דפסח
אלא כדמניא גרס ומייתי כי הכי
דפליגי בהפסקה דשנת הכי קיס ליה
דפליגי נמי בהפסקה דפסח ומורי
רבינו יחיאל אמר דגרס דתניא "ודייק
מדקאמר ר' יוסי אין מפסיקין ויינו
אפילו בערב הפסקה דאין מתחילין
דבע"ש שירבי יוסי אפי' להתחיל (ב) עוד
נראה דלמר לקמן (ד קב) בני חבורה
שהיו מסובין וקדש כו' וקמני פלוגתא
דר' יהודה ורבי יוסי והתם סתמא
קמני וקדש זין שנת זין פסח:
מפסיקין לשבתות. פי' בעקירת
שולחן כדמוכח בסמוך
והיינו שמצרך זרכת המזון כדתניא
לקמן (סג): **ראשון אומר עליו זרכת**
המזון והיו רגילין ללסקל השולחן לפני
זרכת המזון דלמר צפרק וכי
מזכרין (בבב"ב 97 מנ). **סילק אסור**
מלאכול ולכן קאמר בסמוך דבעי לר'
יהודה עקרת שולחן ולספריס דגרסי
לקמן ראשון אומר עליו קידוש היום
ושני זרכת המזון היו עוקרין את
השולחן לפני קידוש כדי להפסיק אלמא
שהקידוש עושה קודם לפי שאסור
לשמות כוס של זרכת המזון צלא
קידוש דע"כ עקירת שולחן אינו זין
קידוש וזרכת המזון מדקאמר פורס
מפה ומקדש ופריסת המפה היא
במקום עקירת שולחן לרבי יהודה: ר"ב יוסי אומר אין מפסיקין.
וגומר כל הסעודה ומצרך זרכת המזון ואח"כ מקדש כדמוכח בזרייתא
דלקמן (97 קב) משמע דאין צריך לעשות סעודה (א) לשם שבת (ב) דאי צריך
מה לו להמתין יפסיק מיד וא"ת ואין יעשו קידוש צלא סעודה הלא
אין קידוש אלמא במקום סעודה וי"ל דחשיב קידוש במקום סעודה כיון
שמיד אחר הסעודה עושה קידוש ואותה סעודה עולה לו לסעודת
שבת כדמוכח בתוספתא דקמני צבילתיה דרבי יוסי ומזכיר של שבת
בזרכת המזון ומיאו קשה לר' יוסי אף יעשו ד' כוסות כיון שלא יקדשו
אלא אחר זרכת המזון ולא יעשו סעודה אחרת וי"ל דיעשו ד' כוסות
שלא כסדר הרגילין לעשות כוס זרכת המזון תחלה ואחריו כוס של
קידוש וירקות ואחריו כוס שלישי למה נשתנה ואחריו מרור ועל כוס
רביעי הלל: **אין מפסיקין.** בהתחילו בהיתר איירי דבהתחילו
באיסור מודה ר' יוסי דמפסיקין ולרבי יהודה נמי דמפסיקין היינו
כשכבר קידש היום כדמוכח בעובדא דמייתי דקמני וקדש עליה היום
אצל הגיע שעת מנחה אין מפסיקין והלכה כרבי יוסי ובערבי שבתות
וי"ט אפי' להתחיל שרי כר' יוסי דרבי יהודה ור' יוסי הלכה כר' יוסי
כדמוכח בעירובין (97 מו): ובערבי פסחים אסור להתחיל ואם התחיל
אפי' בהיתר מפסיקין בזרכת המזון דבהא פסקין כר' יהודה ומורי
רבינו יחיאל אומר מדפסיק כר' יוסי בהפסקה צההוא עובדא מכלל
דלכתחלה לא קי"ל כוותיה ועוד כתב בה"ג דבע"ש אין להתחיל לאכול
מן המנחה ולמעלה דאפי' ר' יוסי לא קאמר אלמא דלא יפסיק אצל
להתחיל (א) וע"כ ה"פ דלא קי"ל כרבי יוסי אלמא להפסקה אצל לא
להתחיל (א) **שחריץ מסובין והתחילו בהיתר שהרי רבי יהודה היה**
שם. ה"ג בתוספתא אמר לו א"כ לא נפסיק וה"פ א"כ כיון שמתיא (א) לא
נפסיק שמה יראו התלמידים: **אלא פורס מפה ומקדש.** פי' רשב"ג
דאית ליה לשמואל דהלכה כר' יוסי אלמא שצא להחמיר על דבריו שלא
לגמור סעודה קודם קידוש דאי לא תימא הכי שמואל דלמר כמאן
דזרייתא דקמני פורס מפה ומקדש לא מיירי בהפסקת אכילה אלמא
צבא להתחיל לאכול וצחטק דחק דשמואל סבך כחכמים דהיי איתא
צירושלמי רב יהודה צבא שמואל זו דברי ר' יהודה ור' יוסי אצל
חכמים אומרים פורס מפה ומקדש וזריך לדקדק כמאן הלכה דאע"ג
דלמר ר' יוחנן לעיל הלכה כר' יוסי וצמי שהוליוהו (ד סג) (ד מו): משמע
דהלכה כר' יוחנן לגבי שמואל איכא חד לישנא דלא א"ר יוחנן ורב נמי

רבינו הגנאל
ושקלינן וטרינן ואוקמה
רב הונא למתני' כרבי יוסי,
ובערב הפסח משום חזיבא
דמצה אסור למיכל מן
המנחה ולמעלה, ומודה
ליה לרבי יהודה בערב
הפסח. והא דאמר ר'
יוחנן הלכה כרבי יהודה
בערב הפסח והלכה כרבי
יוסי בערבי שבתות ובערבי
ימים טובים. אוקימנא
להפסקה, דתניא מפסיקין
לשבת, ועוקרין את השולחן
ומקדשין ומברכין ברכת
המזון. דברי רבי יהודה,
רבי יוסי אומר אין
מפסיקין, אלא גומרין
סעודתן ומברכין ברכת
המזון ואחר כך מקדשין.
ומעשה ברבן גמליאל ור'
יוסי ור' יהודה שהיו
מסובין בעכו וכו' עד לא
זו משם עד שקבעו הלכה
כרבי יוסי. אמר רב יהודה
אמר שמואל אין הלכה לא
כרבי יהודה ולא כרבי יוסי
אלא פורס מפה ומקדש.